

TEELTSUBSTRATEN: SOORTEN EN KWALITEITSEISEN

Teeltsubstraten kennen een brede variëteit aan toepassingen. Ze vormen de basis voor het kweken van planten en bomen in de professionele tuinbouw. Particulieren gebruiken teeltsubstraten voor kamerplanten (potgrond) en in de tuin. Substraten worden daarnaast ingezet bij de openbare groenvoorziening, denk aan de gemeentelijke bloembakken en plantgaten van bomen. In al deze toepassingen zorgen teeltsubstraten voor gunstige groeiomstandigheden voor (de wortels) van planten.

Substraten bestaan uit een mengsel van grondstoffen, waar nutriënten aan zijn toegevoegd. Voor de teelt van vruchtgroenten, zoals tomaten en paprika's in de tuinbouwkas, gebruiken kwekers vooral steenwol en ook perliet en kokosmatten. Bij andere professionele en consumententoepassingen gaat het weer met name om substraten met grondstoffen van organische herkomst.

De belangrijkste organische grondstof voor substraten is veen ofwel turf. Turf heeft een aantal technische eigenschappen die het zeer geschikt maakt als basis voor een brede range aan teeltsubstraten. Turf houdt water en voedingsstoffen goed vast en het bevat veel lucht, dus zuurstof voor de plant. Omdat de grootschalige veenwinning in Nederland allang tot het verleden behoort, wordt veen geïmporteerd uit onder meer de Baltische Staten, Finland en Rusland.

Door economische ontwikkelingen en het politiek-maatschappelijke debat over de klimaatimpact van de veenwinning neemt de belangstelling voor hernieuwbare grondstoffen in substraten toe. Een grondstof die hierbij nadrukkelijk in beeld is, is compost.

Compost in teeltsubstraten moet aan strenge kwaliteitseisen voldoen. De compost moet uiteraard schoon zijn, dat wil zeggen vrij van stukjes glas, plastic en andere materialen. Daarnaast moet het product 'fytosanitair' veilig zijn, dus geen onkruidzaden, plantpathogenen en

dergelijke bevatten. Tenslotte moet het product allerlei specifieke fysisch-chemische eigenschappen hebben, waaronder stabiliteit en een constante samenstelling en zoutgehalte. Deze eisen variëren al naar gelang de betreffende substraattoepassing, waarbij aan substraten voor professionele teelten de meest vergaande eisen worden gesteld. Om de kwaliteit van compostproducten te waarborgen zijn de certificatieschema's RHP, RAG en Keurcompost in het leven geroepen (zie kader).

Vanwege de specifieke kwaliteitseisen voor substraattoepassingen wordt op dit moment vooral groencompost toegepast. Gft-compost is vanwege het hogere zoutgehalte voor een aantal toepassingen minder geschikt. Groencompost wordt gemaakt uit groene reststromen, die bijvoorbeeld bij het

professionele substraten

*substraten voor consumenten.
foto Marloes Niemeijer Fotografie*

substraten voor openbaar groen

beheer van het openbaar groen vrijkomen. Naast compost worden uit deze biomassa-stromen ook steeds meer andere hernieuwbare grondstoffen voor teeltsubstraten geproduceerd, zoals houtvezels en schors.

KEURMERKEN VOOR SUBSTRATEN

RHP is het keurmerk voor substraten voor professionele telers en consumententoepassingen. Het keurmerk RHP kent drie varianten, elk voor een specifiek toepassingsgebied: RHP Professional, RHP Mushrooms (champignonteelt) en RHP Consumer.

Het RAG-keurmerk certificeert bodemproducten die bestemd zijn voor professionele telers, overheden, parkbeheerders, bouwers van infrastructuur en hoveniers.

Het Keurcompost-certificatieschema richt zich op een brede range van composttoepassingen in zowel de vollegrond als in teeltsubstraten. Keurcompost Klasse A stelt de strengste eisen ter wereld aan visuele verontreinigingen in compost.